

LAKIALOITE 25/2007 vp

Laki rikoslain 23 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Kiinni jääneiden rattijuoppojen määrä on ollut alkuvuodesta kasvussa. Tammi-huhtikuussa epäiltyjä rattijuoppoja jäi kiinni noin 8 500, mikä on yli 800 enemmän kuin vastaavaan aikaan viime vuonna. Luvut selviävät poliisin tuoreista tilastoista. Suomessa on viime aikoina sattunut lukuisia kuolemaan ja vammoihin johtaneita alkoholin aiheuttamia liikenneonnettomuuksia. Vuosittain lähes sadan ihmisen kuolema ja yli tuhannen ihmisen loukkaantuminen aiheutuvat ajoneuvon kuljettamisesta alkoholin vaikutuksen alaisena. Rattijuopumusten määrä on jatkuvasti kasvanut, ja liikenteen vilkastumisen seurauksena humalassa ajetut kilometrit ovat lisääntyneet. Myös rikoslain rattijuopumusrajaa alhaisemman alkoholimäärän vaikutuksen alaisena ajaneiden osuus liikenteessä on selvästi lisääntynyt. Noin joka sadas vastaantuleva autoilija ajaa lievästi alkoholin vaikutuksen alaisena.

Onnettomuusriski kasvaa, kun alkoholia on veressä. Silmien kyky seurata liikkuvaa kohdetta heikentyy jo alle 0,5 promillen humalassa. Alle 0,5 promillen alkoholipitoisuuksilla mm. pysähtymismatka pitenee, virheellisten toimintojen määrä lisääntyy ja toimintakyky kriittisissä tilanteissa heikkenee. Selvään kuljettajaan verrattuna 0,2—0,4 promillen humala nostaa onnettomuusriskin noin 1,4-kertaiseksi.

Nykyinen rattijuopumuksen raja on 0,5 promillea. Rattijuopumuksen raja tulisi alentaa 0,2 promilleen. Vähäisenkin alkoholin vaikutus yhdessä muiden päihteiden kanssa moninkertaistuu ja heikentää kuljettajan ajokykyä merkittävästi. Rattijuopumusrajan alentaminen

0,2 promilleen tukisi sekakäyttöön ja sen aiheuttamaan onnettomuusriskin kasvuun puuttumista. Kyse olisi liikennehaittiuden esimerkistä ja kasvatuksesta turvalliseen liikenteeseen.

Valtioneuvoston vuonna 2001 hyväksymässä tieliikenteen turvallisuuden parantamista koskevassa periaatepäätöksessä todetaan, että kaikkien kuljettajien päihteiden käytön vähentämiseksi selvitetään edellytykset rattijuopumuksen promillerajan alentamiseksi 0,5 promillesta 0,2 promilleen. Liikenneturva on selvityksissään rattijuopumuksen promillerajan alentamisen kannalla. Ruotsissa ja Norjassa promilleraja on laskettu 0,2:een ja rattijuopumusrikollisuus on vähentynyt. Myös liikenneonnettomuudet sekä kuolonkolarit ovat vähentyneet. Lisäksi kuljettajat ovat ajaneet aiempaa vähemmän alkoholin vaikutuksen alaisena. Lainsäädäntö on toiminut myönteisenä kasvatustekijänä.

Liikennehaittiudessa tulee olla tavoitteena ehdoton päihteettömyys, joka merkitsee 0,0 promillea. Mutta koska mahdolliset mittalaittevirheet ja eräiden lääkeaineiden, luontaistuotteiden ja kosmeettisten valmisteiden sekä hygieniakemikaalien sisältämät vähäiset alkoholimäärät saattaisivat aiheuttaa käytännön tilanteissa tarpeettomia ongelmia, on aihetta asettaa raja, joka ei edellä mainituissa tilanteissa tuota asiallisesti aiheutonta epäilyä. Alle 0,5 promillen alkoholimäärästä ei ole aihetta käyttää niitä sanktioita, joita nyt käytetään yli 0,5 rattijuopumuksesta. Käytäntönä olisi mielekästä vastaava ns. rikesakkomenettely, jota nyt käytetään mm. ilman turvavöitä ajamisesta.

Tämä ei edellyttäisi mitään erityisiä lisätoimia liikennevalvontaa suorittavalta poliisilta, vaan tapahtuisi normaalin rattijuopumusvalvonnan yhteydessä rikesakkomenettelyä noudattaen. Rikesakko olisi joustava ja nopea sanktioimenettely 0,2—0,5 promillea veressä alkoholin vaikutuksessa ajoneuvon kuljettamisesta. Kyse olisi myös esimerkiksi liikenne-raittiuuden, halvimman liikenneturvaa parantavan tekijän, puolesta. Päihteettömyys liikenteessä on kaikkein edullisin ja myös tehokas tapa liikenneonnettomuuksien — kuolemien, vammautumisten ja ai-

neellisten vahinkojen — vähentämiseksi. Vakuutusmaksujen kautta jokainen ajoneuvon haltija tai omistaja ja koko yhteiskunta joutuvat osallistumaan myös päihteiden tuottamiin kustannuksiin liikennevahinkojen yhteydessä. Siksi tätä kustannusta olisi kaikin tavoin aiheellista alentaa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rikoslain 23 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 23 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1198/2002, uusi 4 momentti seuraavasti:

23 luku

Liikenne-rikoksista

3 §

Rattijuopumus

hänen verensä alkoholipitoisuus ajon aikana tai sen jälkeen on vähintään 0,2 promillea, on tuomittava *lievästä rattijuopuksesta* rangaistukseen rikesakkomenettelyn mukaan, elleivät muut syyt vaadi muuta menettelyä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 2007.

Joka kuljettaa moottorikäyttöistä ajoneuvoa tai raitiovaunua nautittuaan alkoholia niin, että

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2007

Lauri Oinonen /kesk